

1 § Anmälan om kompletteringsval till konstitutionsutskottet

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Kerstin Nilsson som suppleant i konstitutionsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i konstitutionsutskottet
Kerstin Nilsson (S)

2 § Meddelande om aktuell debatt

Talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om licensjakt på varg anordnas *tisdagen den 8 februari efter informationen från regeringen*.

Från regeringen skulle miljöminister Andreas Carlgren (C) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt i riksdagen om licensjakt på varg

I början av 2010, det internationella året för biologisk mångfald, inledde regeringen licensjakt på varg – ett djur som varit fridlyst sedan 1966 och fortfarande är i behov av skydd. I år beslutade regeringen om en ny licensjakt på varg.

Den svenska vargjakten har kritiserats av forskare, miljö- och djurorganisationer samt EU-kommissionen. Kritiken har handlat om att jakten på varg inte bygger på vetenskapligt underlag och att den riskerar att göra den hotade vargstammen ännu mer sårbar. Dessutom har det ifrågasatts ifall jakten verkligen ökar acceptansen för varg, såsom regeringen hävdar.

EU-kommissionen har tillsatt en granskning om Sveriges licensjakt på varg strider mot EU:s art- och habitatdirektiv. Vargen är en skyddad art och enligt EU-lag är det inte tillåtet att döda arter som är skyddade. Det går att göra undantag om människor eller boskap hotas eller om det

finns ett allmänt intresse som går före, men hittills har regeringen inte övertygat EU-kommissionen om det. Att skjuta vargar för att få bort individer med dåliga gener skulle kunna omfattas av ett undantag, men den svenska licensjakten på varg är varken selektiv eller kontrollerad. I år har över sextusen jägare jagat tjugo vargar. Då blir det inte sjuka eller genetiskt svaga vargar som skjuts, utan de vargar som jägarna råkar få syn på.

Miljökommissionären Janez Potocnik har i en skrivelse till regeringen (2010-12-07) ifrågasatt syftet med vargjakten. Frågorna är många och det är mycket tydligt att han anser att syftet med jakten är oklar. Genomgående efterfrågas vetenskaplig dokumentation. Potocnik skrev bland annat följande: ”Det förefaller därför som om licensjakten och den nya vargpolitiken har gjort bevarandestatusen för vargen mindre gynnsam.” Potocnik ansåg sig inte få svar på sina frågor av regeringen och lämnade därför en rad följdfrågor i slutet av december 2010. Han ifrågasätter bland annat motivet för licensjakten, att den skulle öka acceptansen för varg hos lokalbefolkningen. Potocnik påpekar att det finns en rad andra vägar att gå för att göra detta vid sidan av jakt. Trots att EU-kommissionen inte var klar med sin granskning om licensjakten strider mot EU:s art- och habitatdirektiv valde regeringen att tillåta en ny licensjakt på varg.

I dag meddelade miljökommissionären Janez Potocnik att han tänker påbörja en process för att dra Sverige inför EU-domstolen med anledning av vargjakten. Potocnik skriver i ett uttalande att han beklagar att Sverige har inlett licensjakt på varg utan att ge tydliga svar på hans skrivelse sänd den 7 december 2010. Han understryker att kommissionen har fört ”en intensiv dialog” med den svenska regeringen om det faktum, som kommissionen ser det, att jakten kan vara olaglig i förhållande till EU:s lagstiftning. ”De svenska myndigheternas agerande ger mig få andra val än att föreslå till EU-kommissionen att starta ett formellt förfarande mot Sverige för brott mot EU:s miljölagstiftning”, säger Janez Potocnik.

Vänsterpartiet ställer sig frågande till att regeringen har haft så bråttom med att dra i gång en ny licensjakt på varg. Från utvärderingen av fjolårets jakt kan vi ju se att det var mycket som inte alls gick bra. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte avvaktade EU-kommissionens granskning om licensjakten på varg strider mot EU-lag. Ifall regeringen hade avvaktat hade Sverige sluppit bli draget inför rätta. Att Sverige nu dras inför EU-domstol är allvarligt.

Med anledning av detta begär Vänsterpartiet en aktuell debatt i riksdagen om Sveriges hantering av frågan om licensjakt på varg i förhållande till EU-kommissionens kritik och art- och habitatdirektivet.

Stockholm 17 januari 2011

Vänsterpartiet

Hans Linde

Gruppledare för Vänsterpartiet

3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2010/11:11 för torsdagen den 3 februari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från civilutskottet.

Prot. 2010/11:54
4 februari

4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2010/11:163

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:163 EU:s fiskeavtal

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 februari 2011.

Skälet till dröjsmålet är erhållet besked om att interpellanten ej kan delta i debatten den 11 februari.

Stockholm den 1 februari 2011

Landsbyggsdepartementet

Eskil Erlandsson (C)

Enligt uppdrag

Mats Wiberg

Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2010/11:156 om utredning om Enbomsaffären

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jonas Sjöstedt har frågat statsministern om han avser att ta initiativ till en sanningskommission eller annan utredning som får i uppgift att utreda om rättsövergrepp begicks i Enbomsprocessen. Frågan har överlämnats till mig för besvarande.

Jag känner sedan tidigare till den kritik mot rättsväsendet som anhöriga till vissa av de dömda i det aktuella brottmålet har framfört.

Som en rättssäkerhetsgaranti i brottmål har en dömd person möjlighet att begära ändring av en lagakraftvunnen dom genom att ansöka om resning i målet. En sådan ansökan från anhöriga till en av de dömda i de aktuella brottmålen är för närvarande föremål för prövning i Högsta domstolen.

En sanningskommission kan i en del fall vara det enda ändamålsenliga och lämpliga sättet att granska historiska händelseförlopp. Det gäller särskilt om det också finns ett angeläget och stort samhällsintresse av att en utredning av det slaget tillsätts. Bland annat med hänsyn till det pågående resningsärendet är det inte aktuellt att tillsätta en sanningskommission eller en annan offentlig utredning rörande det aktuella fallet.

Anf. 2 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Tack, justitieministern, för svaret! Den här interpellationen handlar om vad som sannolikt är en av den svenska efterkrigsti-

dens stora rättsskandaler. Sex personer dömdes till fängelse, två av dem till livstids fängelse, på grundval av vittnesmål av huvudvittnet Fritiof Enbom. Utan hans vittnesmål hade sannolikt de andra inte blivit dömda.

Fritiof Enboms tillförlitlighet var starkt ifrågasatt redan vid tidpunkten för rättegången. Han tog tillbaka många av uppgifterna han hade lämnat. Han påstod att han hade varit frivillig i spanska inbördeskriget, vilket han bevisligen inte hade varit. Han hävdade också under rättegången att han som järnvägsarbetare i Norrbotten hade besökt Tahiti.

Trots att Fritiof redan då misstänktes vara mytoman dömdes man på basis av hans uppgifter. Kanske var det det kalla kriget som dömdes dem som stod åtalade i rättegången. Det var en tid av Catalinaaffären, marinspionen och Koreakriget, och i medierna pågick, måste man säga, ett drev mot de här personerna. De var dömda på förhand i massmedierna.

Det spelade naturligtvis en roll att de dömda var kommunister. Om de dömdes på grund av detta är det inte bara ett rättsövergrepp utan också en politisk dom, vilket gör det hela särskilt allvarligt. Rättssystemet ska fungera lika för alla, oavsett vilken åsikt man har i politiska frågor.

För de dömda var rättegången en fullständig katastrof. De fick långa straff, blev uppsagda från sina arbeten och blev svartlistade. Kanske lika allvarligt var att de stämplades som spioner och landsförrädare. Det drabbade inte bara de dömda utan också deras familjer och barn, och det är något som påverkar dem än i dag.

Flera av de dömda kämpade hela sina liv för resning och upprättelse efter domarna. I dag kämpar deras barn vidare för resning. Jag har varit i kontakt med flera av de anhöriga, och jag vet att de tänker på detta varje dag.

Jag kan på ett sätt förstå justitieministerns svar. I första hand är det här en fråga för rättssystemet, och jag tycker att det bästa vore om man tillät en förnyad rättslig prövning. Det skulle kunna leda fram till en omprövning och kanske ett frikännande. Problemet har varit att rättssystemet har varit ovilligt att bevilja resning i det här fallet. Man kan kanske fundera på varför.

Det är en styrka för oss som rättsstat om vi vågar se tillbaka och rätta till det som blev fel. Det skulle vara ett bevis på att regeringen bryr sig om också Sveriges historia när rättsstaten har fallerat om man är beredd att visa att man vill göra det.

Regeringen avvisar tanken på en sanningskommission och hänvisar till prövningen av en resningsansökan i Högsta domstolen. Även det kan jag ha förståelse för. Men det är lite mer komplicerat än så. Det är bara i ett av fallen som det föreligger en resningsansökan, och om Fingal Larsson-Lennelind, som resningsansökan avser, frikänns i Högsta domstolen, finns det kanske anledning att se över hela fallet i en sanningskommission. I så fall tyder det ju på att detta var ett rättsövergrepp. Om Högsta domstolen inte beviljar resning – vilket jag inte hoppas – ligger frågan kvar, och behovet av en sanningskommission kvarstår i så fall.

Jag förstår och respekterar att ministern varken kan eller ska ingripa i eller föregripa en rättslig prövning. Det är inte ministerns roll, och det vet vi alla. Men jag skulle ändå vilja fråga justitieministern om hon ser något juridiskt hinder för att Högsta domstolen tar upp det här fallet till prövning.

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Låt mig först säga att det har kommit fram en hel del kritik av det här ärendet i böcker och granskningar, och det är många som har frågor och har haft det genom åren.

Jag vill ändå börja med det som är min principiella hållning. I ett läge där detta är ett ärende som finns i ett högst levande skede i rättsväsendet varken ska eller kan jag gå in och ge råd eller anvisningar. Det vore fel av mig. Så länge den rättsliga prövningen pågår finns det anledning att ge det svar som jag redan har gett.

Jag delar uppfattningen att man alltid måste granska också historiska skeden. Det är otroligt viktigt, för man kan dra lärdomar av dem. Just resningsförfarande är något som jag har jobbat en del med, och där pågår det ett utredningsarbete. Sannolikt har vi anledning att skaffa något bättre möjligheter för människor som känner att rättsväsendet inte riktigt har fyllt sin funktion på det sätt som de tycker vore rimligt. Jag fick ett delbetänkande för en tid sedan, och jag väntar ett slutbetänkande som rör de här frågorna till sommaren. Det är ett besvärligt förfarande, men det handlar om att den enskilde också kan behöva juridisk hjälp och kanske möjligheter att ta fram bevisning som tidigare inte använts och så vidare.

Det är oerhört centralt för mig att det är möjligt att få rätt. Inget rättssystem blir någonsin så perfekt att fel inte begås, men vi ska anstränga oss för att se till att det är korrekt och blir korrekt och att vi rättar till sådant som är fel.

Nu är det väldigt länge sedan det här ärendet var aktuellt. Ingen av de centrala personerna är i livet längre. Det kan vara nästan ogörligt att reda ut sanningen, antingen det är rättsväsendet eller någon annan som ska göra det, när man inte kan tala med dem det berör. Då får man gå på andrahandsuppgifter eller uppteckningar som är gjorda i en tid då mycket varit annorlunda. Det tål att funderas mycket över.

Jag har stor respekt och förståelse för att domar inte bara drabbat den som blir dömd utan också påverkar nära och kära. Det kan ligga med under väldigt lång tid och vara någonting som känns och är väldigt jobbigt. Man måste ha respekt för att det är på det sättet.

Under ett pågående skede finns inte skäl för mig att ha några synpunkter eller dra i gång något arbete. När man prövar frågan finns en del faktorer som man måste begrunda, exempelvis möjligheten att få fram alla fakta.

Den typ av forskning och annat som kan bedrivas och plockar fram fakta om historiska skeden är oerhört central. Tyvärr är det inte helt fulltecknat när det gäller att granska den här perioden och olika skeenden i svensk historia. Det finns en del mer att göra också på det området.

Anf. 4 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för hennes svar. Jag tror att ministern har en viktig poäng när hon lyfter fram hur det påverkar de efterlevande.

När det gäller resningsansökan som avser Fingal Larsson-Lennelind lever hans barn i dag. En av dem heter Rune Larsson. Han påverkades väldigt direkt av det. Han hade sökt arbete vid järnvägen, där också hans pappa varit anställd och aldrig fick arbeta igen. Han fick inte det arbetet, med all sannolikhet därför att han var barn till en person som blev dömd i

rättegången. Även efterlevande är direkt påverkade, förutom det som kanske är det viktigaste. Det är hur familjen påverkas av det gatlopp de fick löpa efter domarna.

Det är riktigt att det kan vara svårt att gå tillbaka i rättsfall där de huvudpersoner som figurerade inte längre är i livet. Men man ska veta att i det här fallet finns en mycket omfattande dokumentation. Förhören finns naturligtvis kvar utskrivna, och bevismaterialet, i den mån det fanns något sådant, finns också bevarat. Dessutom är det så att mycket av bevismaterialet i rättegången hemligstämplades på 60 år. Det blir tillgängligt om något år att forska i.

Vissa personer har redan fått tillgång till det militärt hemligstämplade bevismaterialet. Däribland finns militärhistoriker som inte alls delar de dömdas politiska värderingar på något sätt. De har kommit till slutsatsen att detta är en fullständig rättsskandal. Det finns ingen grund för att dessa människor dömdes till de långa fängelsestraffen.

Jag menar att det talar för att detta fall är lämpat för att utreda ytterligare. Naturligtvis gör den politiska komponenten i detta det hela ännu mer känsligt. Det skulle vara ett ännu större bevis på rättsstatens funktion i Sverige att man är beredd att ta i också ett sådant fall.

Jag välkomnar justitieministerns besked om arbetet med att se över möjligheterna till resning. Jag tycker att de är viktiga i vissa särskilda fall där det kan vara aktuellt. Detta är ett sådant fall. Här handlar det om människors tilltro till rättsstaten. Man har möjlighet att återställa dessa människors tilltro till att den svenska demokratin och rättsstaten till sist faktiskt fungerar även för dem.

Jag skulle vilja återkomma till de frågor som jag ställde i slutet. Om vi tänker oss att HD beviljar resning och personen frikänns sätter det hela Enbomsprocessen i ett nytt ljus. Det är då uppenbarligen så att det har gått fel i domarna. Anser justitieministern att det i en sådan situation kan finnas anledning att återkomma till frågan om en sanningskommission? Det gäller inte i dagsläget utan i det fall att Högsta domstolen väljer att avgöra fallet.

Med all respekt för att jag inser att justitieministern inte får uttala sig om den rättsliga prövningen i sig vill jag höra om justitieministern ser några som helst juridiska hinder för att Högsta domstolen beviljar resning och tar upp fallet till förnyad prövning.

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag kommer inte att ge något svar som på något vis kan tolkas som att jag skulle ha någon synpunkt på Högsta domstolens arbete. Det är oerhört viktigt.

Det är ett komplicerat ärende. Det är därför det också diskuterats så mycket. Denne Fritiof Enbom var medlem i Kommunistpartiet och skrev för Norrskensflamman. Han dömdes till livstid för spioneri. Enligt Försvarsstabens bedömningar då hade han överlämnat mer än 20 olika informationer till ryssarna under det kalla kriget. Det finns ganska mycket fakta kring det.

När det sedan gäller hans vittnesmål om andra ifrågasätts det lite grann om han hade lite vidlyftig fantasi, om jag uttrycker det så, och hur stor vikt man ska lägga vid hans bedömningar. Det är ingen tvekan om att den här mannen ändå skadade svenskt försvar.

I och för sig kan man med öppnare arkiv och annat också se en del på kontakterna mellan Ryssland, Kommunistpartiet i Sverige och en del annat. Det är ingen tvekan om att det fanns ett samarbete med olika typer av finansieringsaktiviteter och annat som är nog så intressant att lägga på bordet.

Det finns flera perspektiv i den här frågan. För att städa i de historiska byrååldorna bör man nog titta på de delarna. Det handlar också att förstå den tid då det här ärendet ägde rum.

Nu pågår det en prövning i Högsta domstolen. I själva ärendet har jag inte möjlighet att ge några synpunkter över huvud taget och tänker heller inte göra det. Oavsett i vilken form man granskar de här frågorna måste man se helheten och komplexiteten. Det är väldigt viktigt för att komma så nära sanningen som möjligt.

Det är nästan omöjligt att bedöma om någon hade fantasi eller inte och vad som var sant. Det man kan se är vad det finns belägg för. Det är en ganska komplicerad struktur i en del av de kretsar som ligger i närheten av det här ärendet.

Sedan kan det i det i enskilda fall ha blivit oerhört olyckligt. Sådant har hänt förr. Det vågar man inte säga. Jag tror att vi får avvakta för att se hur prövningen blir.

När det gäller framöver är min grundinställning att vi behöver bättre förutsättningar för resningsförfarande, och det arbetar regeringen med.

Anf. 6 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för hennes svar. När det gäller det senaste inlägget är jag i stort sett enig i allting.

Fritiof Enbom var knappast den storspion som han själv hävdade att han var, men allting pekar på att han begick olagliga handlingar. Det kanske också är ett skäl till att gå igenom fallet en gång till. Det kan också finnas de som varit skyldiga till något. Då ska det klargöras, visas och läggas upp på bordet. Som det är nu ligger det en aura av rättsröta över hela det här fallet. Det kan vara bra att reda ut vem som kanske var skyldig och vem som inte var det. Det är så rättsstaten ska fungera.

Sedan menar jag att justitieministern har helt rätt. Man kan inte begripa processen om man inte sätter in den i ett inrikespolitiskt perspektiv och i ett perspektiv av kalla kriget på 50-talet. I det ingår marinspionen som förekom strax innan detta fall. I det ingår också Catalinaaffären. Man kan till exempel diskutera den länge och mycket annat. Det handlar om det klimat som var vid den här tiden.

Jag menar att just detta göra det är lämpligt för en vidare granskning än bara den strikt juridiska. Det är bara om historikerna får bidra genom att sätta detta i sitt historiska perspektiv som man inte bara kan begripa att en del saker kanske blev ohyggligt fel och att många människor miss-handlades av detta utan också kan förstå varför det skedde. Då har man nått ett steg längre. Det skulle en sanningskommission kunna bidra till.

Jag respekterar fullt ut att ministern vill avvakta prövningen i Högsta domstolen. Men jag tror att det kan finnas anledning att återkomma – beroende på hur frågan behandlas i HD – till frågan om en sanningskommission i det här fallet.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Vi verkar vara överens om flera saker. Låt mig påpeka en sak när det gäller det historiska perspektivet och gränserna. Jag var också inne på det lite tidigare: Det står helt fritt för universitet och forskare att ta sig an denna uppgift. Jag har konstaterat att det finns en del gjort på området. Men lika lite som regeringen direkt kan och ska styra rättsväsendet kan vi direkt styra forskningen, vilket också är bra att vi inte kan. Här finns ett utrymme för initiativ och aktivitet som är viktigt.

I interpellationen skriver Jonas Sjöstedt om rättsväsendet och den aura av rättsröta som han säger sig känna och som man anar i ett sådant här fall. Lite grann som ett försvar av min hållning kan man säga att det tvärtom är så att om en person beviljas resning är det en mycket bättre väg att gå för att fastställa huruvida det har gjorts ett fel eller inte. Det är en otroligt viktig process att det görs med de regler vi har i dag.

Jag tycker att det är en riktig hållning att avvakta de synpunkter som kommer från Högsta domstolen, för jag tror att det är därifrån som de anhöriga och andra egentligen vill ha svaret. Sedan kan Jonas Sjöstedt, jag och många andra tycka att det är intressant att få reda på verkligheten under det kalla kriget och hur olika personer, aktörer, strukturer och politik samverkade eller skapade problem för människor. Det kan vi önska oss i den andra delen.

Vi får som sagt avvakta Högsta domstolens besked och se var det landar.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2010/11:153 om kulturskatten Österbybruk

Anf. 8 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Agneta Gille har frågat mig vad jag avser att göra med anledning av att Österbybruk har akuta problem med underhåll av fastigheten samt vilka initiativ jag kommer att ta för att påverka den utredning om kulturhistoriska byggnader som nu pågår för att ta över ansvaret för Österbybruk.

När det gäller den senare frågan avser jag givetvis inte att påverka eller föregripa den pågående utredningen. När utredningen om översyn av statens fastighetsförvaltning har lämnat sitt betänkande kommer regeringen i vanlig ordning att ta ställning till de förslag som lämnats. Det som dock kan konstateras är att den aktuella utredningens uppdrag i den del som rör förvaltningen av kulturhistoriska värdefulla fastigheter främst handlar om att diskutera de generella principerna för statens innehav. I utredningens uppdrag ingår inte att ta ställning till om enskilda fastigheter, som i dag inte ägs av staten, bör ägas av staten. I uppdraget ingår alltså inte att lämna något förslag som direkt rör ägandet av herrgårdsmiljön i Österbybruk.

Jag vill i detta sammanhang påminna om att regeringen 2008 beslutade att inte agera med anledning av att Bruno Liljefors stiftelse hemställt att staten skulle överta ägandet av fastigheten Österbybruk, som ligger i

Östhammars kommun i Uppsala län. Det har inte framkommit något som gör att det finns anledning att ompröva det ställningstagandet. Den stora majoriteten av värdefulla kulturmiljöer förvaltas inte av staten och bör inte heller ingå i statens förvaltning, utan bevaras och utvecklas bäst genom att även fortsättningsvis vara i enskild ägo.

När det gäller den första frågan har Bruno Liljefors stiftelse erhållit omfattande stöd från staten i form av bidrag till kulturmiljövård som fördelas av länsstyrelsen. Staten har bidragit med drygt 3,5 miljoner kronor under de senaste fem åren. Bidraget till kulturmiljövård utgör även fortsättningsvis den typ av stöd som staten kan erbjuda. Något slags särlösning för herrgårdsmiljön i Österbybruk ser jag dock varken som möjlig eller önskvärd.

Anf. 9 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Jag tror att kulturministern inser att detta är en interpellation, och tidigare också en skriftlig fråga, som är ett rop på hjälp. Det är ett rop på hjälp för den kulturbygd som jag tycker är så oerhört viktig. Det är också därför jag vill påtala och försöka få ministern att förstå den bild av det som nu håller på att hända med kulturbygden Österbybruk.

Det är helt rätt som ministern säger – Bruno Liljefors-stiftelsen har fått ett antal miljoner under några år. Men för att få erhålla dessa pengar krävs också att man har en egen insats. Man får inte pengar om man inte har en egen insats till den renovering eller de åtgärder som behöver göras på byggnaderna. Den egna insatsen är i dag helt slut för Bruno Liljefors-stiftelsen. Man kan alltså inte erhålla mer pengar om man inte har en egen insats. Därför är situationen ännu mer akut.

I svaret skriver ministern att det inte har framkommit något nytt i ärendet sedan 2008. Jag vill försöka ge en bild av det som verkligen har förändrats. I och med att pengarna är slut har man inte klarat underhållet på ett tag.

Jag var så sent som i tisdags i Österbybruk tillsammans med ABC från Sveriges Television och tittade på byggnaderna för att se hur situationen är i dagsläget. Det är skrämmande att se de frostsador som har uppstått, där puts och cement och annat som finns i byggnaderna har ramlat ned. Stenar börjar lossna och det kryper in fukt. Denna fukt kan man nu inte på något vis behandla eftersom det inte finns resurser. Den kryper upp i väggar och ned i grunden och förstör byggnaderna. Det gör mig ont att se att det är så här. Ytan är fantastiskt vacker, och miljön är fantastiskt vacker. Men skadorna på byggnaderna är akuta, och det är en svår situation.

Jag har hämtat in information och lyssnat och samtalat med Bruno Liljefors-stiftelsens ansvariga, ordförande och några fler. De visar på den fantastiska kulturhistoria som denna bygd har. Den smedja som finns där är världens enda bevarade vallonsmedja i detta skick. Den finns alltså i Österbybruk, och den håller nu på att förfalla. Vi har möjlighet att göra någonting för att bevara denna världens enda bevarade smedja intakt.

Därför är min vädjan till regeringen att den försöker bidra till detta så att det kan få ett gott slut. Vi bör kunna se till att besöksnäringen blomstrar och att vi får fram den kontaktyta som vi i dag har med Vallonien. Där har man ett stort intresse av att se denna bygd, för det var deras för-

fäder som invandrade till Österbybruk och gjorde detta fantastiska arbete som smeder. Också mina förfäder kom ifrån detta land. Detta är starkt för mig.

En möjlig väg är att Statens fastighetsverk får ta över byggnaderna för att rädda denna kulturbygd. Det är en vädjan till regeringen.

Anf. 10 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag tror att Agneta Gille vet att jag delar det starka engagemanget för vårt kulturarv. Där är vi helt överens. Det värmer mig att höra med vilken glöd och engagemang som Agneta Gille talar om Österbybruk, där du uppenbarligen också har dina rötter. Det är detta engagemang som är livsviktigt för att kulturmiljöerna ska kunna leva, bevaras och utvecklas.

Jag är väl medveten om att det finns stora behov inte bara på Österbybruk utan på många andra håll också.

Staten ger via Riksantikvarieämbetet ungefär en kvarts miljard kronor till länsstyrelserna. De avgör till stor del själva hur man ska fördela stödet till vård av olika fastigheter och miljöer. Jag utgår ifrån att Bruno Liljefors-stiftelsen också har en bra relation till länsstyrelsen. Det är trots allt där som frågan framför allt hör hemma.

Vi får också ständigt nya kulturarv. Det påpekas också att vi inte bara kan bevara det som finns, utan vi måste också bevara det som kommer. Det här är ett dilemma.

Nu verkar det som om Agneta Gille är överens med mig om att det inte går att ge utredningen några extra uppgifter. Det är mindre än två månader kvar tills den ska presentera sitt betänkande. Då kommer vi kanske inte att ha anledning att diskutera just enskilda bruk eller miljöer men att se till principerna. Jag tror att redan i dag förvaltar ämbetet, Statens fastighetsverk och andra runt 500–600 olika värdefulla miljöer, och de blir också fler och fler.

Vi på Kulturdepartementet har också ett ansvar för våra kyrkor. Det är en annan viktig del av kulturarvet. Nästan en halv miljard går årligen till drygt 3 000 kyrkor, varav många faktiskt är medeltida. Det är en viktig fråga.

Jag tar gärna en kontakt med Riksantikvarieämbetet för att höra om någonting nytt har kommit fram och om man möjligen har de här kontakterna.

Vi har också en ny förordning på kulturmiljöområdet som Riksantikvarieämbetet och många andra länge har efterlyst. Det handlar om att det ska bli enklare och att man ska kunna modernisera och bygga upp kunskaper. Man har också ett speciellt kulturvårdsforum, tror jag det heter, där man kan utbyta erfarenheter med varandra. De uppgifter jag har fått är att stiftelsen vid Österbybruk, Bruno Liljefors-stiftelsen, har varit framgångsrik med att engagera allmänheten och få sponsorer och i sina kontakter med bland annat länsstyrelsen.

Jag tar gärna en kontakt med ämbetet för att höra om någonting mer kan göras.

Anf. 11 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Tack för det, ministern! Det gör mig glad att jag får ett löfte under den här interpellationsdebatten om att ministern ska ta kontakt med Riksantikvarieämbetet. De har ju också varit med och föreslagit att det här vore en lämplig kulturbygd för Statens fastighetsverk att äga. Det vore väldigt bra.

Jag hoppas också att ministern vid tillfälle gör ett besök eller kontaktar Bruno Liljefors-stiftelsen för att få den situation som jag har försökt beskriva bekräftad.

Bruno Liljefors-stiftelsens kontakt med länsstyrelsen är mycket god. Den kontakten finns verkligen, eftersom det är länsrådet som är ordförande i Bruno Liljefors-stiftelsen. Här borde man förstå och se vad som händer.

Problemet är att för att ha möjlighet att söka bidrag måste man ha en egen insats. Det är det som är cloun just nu. Ministern kan kanske komma med råd och tips på hur man ska bete sig då. Hur ska man hitta finansiärer för att kunna få fram pengar? Den här bygden måste man bevara eftersom den är kulturminnesmärkt. Därmed har man ett ansvar. Men det är en svårighet när det inte finns tillräckligt med privata resurser eller finansiärer.

Jag kan berätta för ministern att för att lösa det senaste problemet, där man var tvungen att renovera en av byggnaderna, var Bruno Liljefors-stiftelsen tvungen att sälja av en av fastigheterna. Man sålde en av fastigheterna för att få pengar till att renovera en annan. Fortsätter det så kommer det snart inte att vara så mycket kvar, utan det kommer att leda till att detta som borde vara sammanhållet splittras upp mellan en mängd olika ägare. Det vore väldigt olyckligt.

Det har kommit fram nya saker. Det har kommit fram svåra skador. En omprövning skulle visa att här finns det verkligen ett jättestort behov.

Jag undrar vad ministern anser är lämpligt. Vilka råd och tips har ministern till dem som är engagerade i detta? I dag är det engagerade personer som jobbar ideellt. Det är pensionärer som jobbar på deltid, bidrar och försöker göra vad de kan för att klara den situation som råder. Det är man mycket tacksam för. Det finns väldigt många i Österbybruk som är rädda om sin bygd och det här kulturarvet. Därför vill jag också be ministern om ytterligare råd och tips till Bruno Liljefors-stiftelsen.

Anf. 12 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag är kanske inte den som främst kan bidra med råd och tips om hur man bäst gör lokalt för att ge stiftelsen en ökad finansiering. De kunskaperna tror jag att Agneta Gille och andra som är engagerade i bygden och bruket har. Jag förstod också att samarbetet med länsstyrelsen var väldigt gott. Det fanns till och med täta personkontakter. Det är väldigt bra. Därmed tror jag att den kunskapen finns.

Låt mig upprepa att staten via Riksantikvarieämbetet ger ungefär en kvarts miljard årligen just till förvaltande av kulturmiljöer. Vi skulle naturligtvis kunna beskriva många andra miljöer som säkert kan ha problem, men jag anser fortfarande att det inte är givet att staten ska äga alla dessa. Jag tror inte att det är det mest ändamålsenliga för de här olika miljöerna.

Nu pågår en stor förändring av kulturpolitiken, nämligen regionaliseringen. Från årsskiftet är det fem regioner som har gått in i den här nya samverkansmodellen. Det är Gotland, Skåne, Västra Götaland, Halland och Norrbotten. I går besökte jag Norrbotten. Där ser man också ett stort engagemang i kulturen. Det gäller såväl den traditionella kulturen som det som Agneta Gille var inne på, det vill säga regional utveckling, besöksnäring, turism och hur man kan få levande miljöer. Nu när regionerna har fått ett större inflytande över de statliga medlen kan man säkert också göra omdisponeringar som skulle kunna stödja den här formen av miljöer.

Jag vet inte hur långt just Uppland har kommit i sitt arbete. Landsingen ska ta fram treåriga, kulturella, regionala handlingsplaner som också ska vara väl förankrade med den civila sektorn, och dit hör ju många av de engagerade som Agneta Gille talar om, och med kommuner och det professionella kulturlivet. Jag vet att tio till tolv regioner i Sverige är ivriga och vill in i den här nya modellen från nästa årsskifte. Här ges också nya möjligheter att samverka på ett sätt som man inte har kunnat göra tidigare. Jag tycker att det också är någonting att ta med sig i det kommande arbetet.

Anf. 13 AGNETA GILLE (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för inlägget. Samordning är en av de viktigare delarna, och samarbete överlag ger ofta resultat. Det är väldigt viktigt.

Det vi ser som en möjlig lösning är en samordning med Lövestabruk, som blivit övertaget av Statens fastighetsverk. Där sker en fantastisk utveckling, och där finns i dag en kompetens som det skulle vara oerhört viktigt att kunna dra nytta av i Österbybruk. En samordning mellan Lövestabruk och Österbybruk skulle innebära att det inte vore lika kostsamt att också föra över Österbybruk till Statens fastighetsverk. Här ser vi en möjlig koppling som vore mycket bra. Den kompetens som Statens fastighetsverk nu satsar på Lövestabruk skulle man vilja dra nytta av också i Österbybruk. Det är fråga om två snarlika miljöer, men trots det har de väldigt olika egenskaper.

Det viktiga i Österbybruk är smedjan. Det är viktigt att se till att vi bevarar den från det förfall som nu pågår. Där skulle man kunna dra nytta av den kompetens som finns vid Lövestabruk.

Det är bara att hoppas att ministern fått sig en tankeställare av interpellationen och att hon inser att det här är en oerhört viktig del i det kulturarv som måste bevaras. Jag förstår ministerns problem, men det är en vädjan om hjälp och en vädjan om att kanske åka dit och titta. Det är också en inbjudan.

Sedan hoppas jag att ministern tittar på det program från Uppland som sändes 17.29 i SVT i går. Det finns att se på nätet. Dessutom ska ministern få en liten artikel från Östhammars Nyheter som handlar om bygden.

Anf. 14 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag tackar för inbjudan. Jag har fått inbjudningar tidigare. Landet är stort och de olika kulturmiljöerna många. Jag tar tack-

samt emot denna inbjudan. Jag känner till Österbybruk närmast från bild och skrift, inte genom fysiskt besök. Jag kommer därför gärna dit.

Låt mig upprepa det jag sade tidigare, nämligen att vi nu väntar på att utredningen ska bli klar. När Agneta Gille talar om samarbete med exempelvis Lövsta, ett gammalt bruk från ungefär samma tid, som också ligger i Uppland, måste de erfarenheterna och den kompetensen kunna utvecklas utan att Statens fastighetsverk för den skull tar sig an även Österbybruk. Det måste inte vara en förutsättning för ett ökat samarbete.

Jag tar till mig frågan och lovar att ta kontakt med Riksantikvarieämbetet för att höra hur långt man har kommit.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2010/11:So4–So7 till socialutskottet

2010/11:MJ3 till miljö- och jordbruksutskottet

2010/11:T10 och T11 till trafikutskottet

2010/11:So2 och So3 till socialutskottet

2010/11:Fö5 och Fö6 till försvarsutskottet

2010/11:Ju9 till justitieutskottet

2010/11:Sk1 och Sk2 till skatteutskottet

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2010/11:68 Tillämpning i fråga om Demokratiska folkrepubliken Korea av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

MJU8 Jakt och viltvård

Trafikutskottets betänkande

TU11 Ändring i fartygssäkerhetslagen

Skatteutskottets betänkanden

SkU24 Ändrade bestämmelser om punktskatteförfarandet vid proviantering

9 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 3 februari

Prot. 2010/11:54
4 februari

2010/11:184 Järnvägens kvalitet

av *Peter Hultqvist* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:185 Service i hela landet

av *Lena Olsson* (V)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:186 Personlig assistans

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

10 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmäldes att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 3 februari

2010/11:278 Piratkopiering

av *Krister Örnfjäder* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

11 § Kammaren åtskildes kl. 9.41.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om kompletteringsval till konstitutionsutskottet	1
2 § Meddelande om aktuell debatt	1
3 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	2
4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
5 § Svar på interpellation 2010/11:156 om utredning om Enbomsaffären	3
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	3
Anf. 2 JONAS SJÖSTEDT (V).....	3
Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	4
Anf. 4 JONAS SJÖSTEDT (V).....	5
Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	6
Anf. 6 JONAS SJÖSTEDT (V).....	7
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	7
6 § Svar på interpellation 2010/11:153 om kulturskatten Österbybruk	8
Anf. 8 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	8
Anf. 9 AGNETA GILLE (S).....	9
Anf. 10 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	10
Anf. 11 AGNETA GILLE (S).....	10
Anf. 12 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	11
Anf. 13 AGNETA GILLE (S).....	12
Anf. 14 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	12
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	13
8 § Bordläggning	13
9 § Anmälan om interpellationer	13
10 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	14
11 § Kammaren åtskildes kl. 9.41	14